

L'altra E.ON



E.ON

Seu central d'E.on a Düsseldorf, Alemanya

EL TEMPS ha tingut accés a un dossier que circula dins del sector energètic en què es detallen alguns episodis del passat de l'alemanya E.ON i s'avancen conseqüències negatives d'una possible victòria d'aquesta companyia en la batalla contra Gas Natural per l'adquisició d'Endesa. Hem analitzat aquest informe amb l'ajuda d'alguns experts.

El vent bufa a favor d'E.ON. Ha superat el tràmit de Brussel·les pel que fa a competència, té una oferta econòmica més potent que la del seu rival, Gas Natural, i també, tot i que no de manera oficial, és la preferida de Manuel Pizarro, l'actual presi-

dent d'Endesa. Però dins del sector energètic i de les finances circula un document, potser més aviat un argumentari, sobre allò que no s'explica d'E.ON, els seus punts foscos del passat i el present, i també un avançament d'allò que podria succeir si finalment

aquest alumne avantatjat supera l'examen de l'opa sobre l'elèctrica espanyola. EL TEMPS ha pogut analitzar aquest document per conèixer les interioritats d'un gegant energètic engendrat pel Govern alemany l'any 2000.

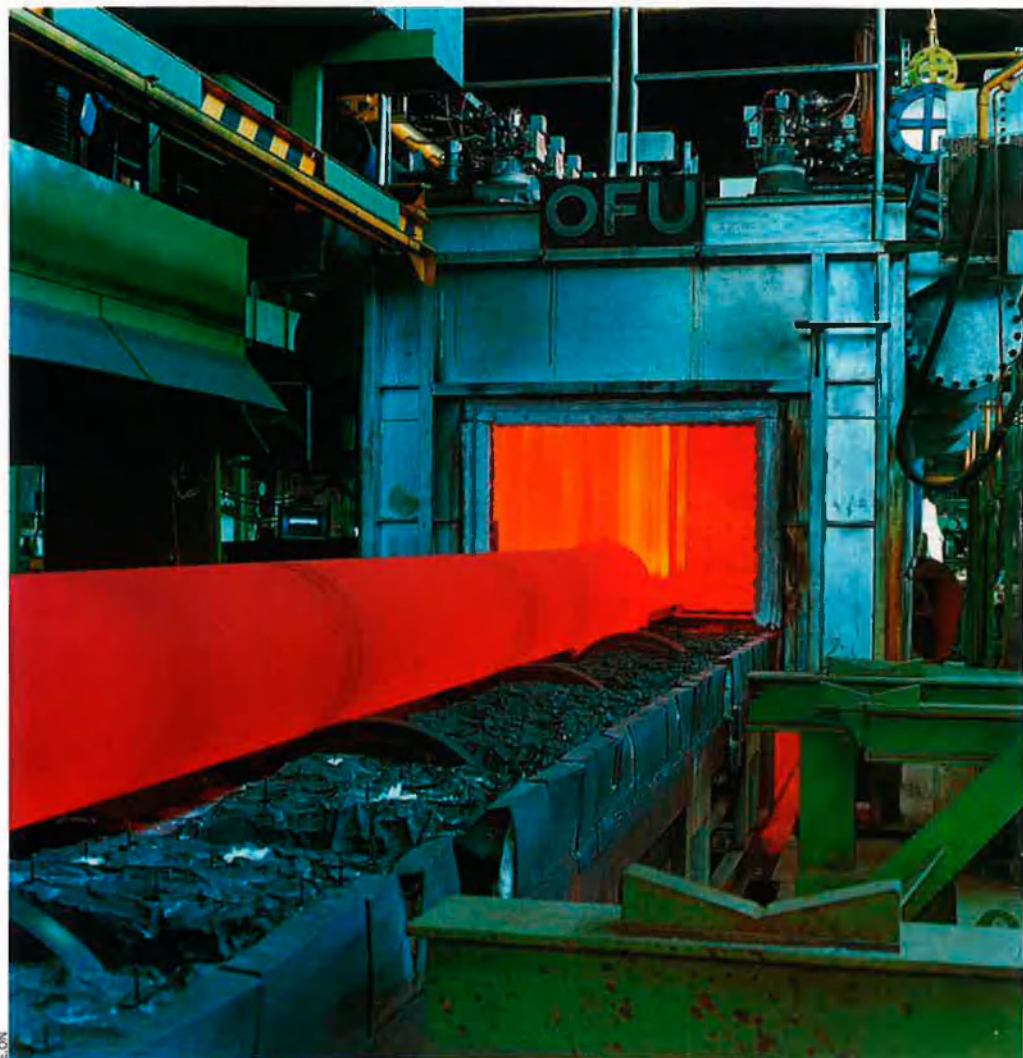
Efectes en les relacions internacionals de l'estat espanyol.

Un dels arguments utilitzats en alguns sectors per rebutjar l'opa d'E.ON és el fet que trencaria amb la teoria del "campió nacional", segons la qual cada país ha de tenir una empresa potent, sobretot en un sector tan estratègic com l'energètic, per competir amb altres "campions". En l'argumentari que analitzem s'adverteix que "les inversions previstes per Endesa, més de 1.000 milions d'euros, es podrien veure compromeses per E.ON, ja que ara haurien de competir amb altres inversions en diferents mercats que la companyia té en el seu po-

der". També recorda que el 70% del gas que consumeix l'estat prové del Pròxim Orient, de manera que "les bones relacions d'Espanya amb aquests països -Algèria, Qatar, Líbia, etc.- se'n ressentiran amb l'entrada d'E.ON, considerant l'escassa relació d'Alemanya amb aquests proveïdors. De la mateixa manera, la gairebé nul·la relació d'aquest país amb Llatinoamèrica deixaria Endesa desprotegida i afectaria negativament la seva rendibilitat. Tot plegat també faria disminuir la influència d'Espanya com a país en aquests territoris". Per altra banda, el document aporta algunes dades per sostenir que l'operació d'E.ON seria perjudicial per a l'estat espanyol, com ara que "amb l'adquisició de l'elèctrica espanyola E.ON controlaria el 37% de la producció minera de carbó d'Espanya, tindria en el seu poder les centrals nuclears espanyoles i el monopoli de la generació elèctrica de les conques fluvials del Guadiana, Guadalquivir i l'Ebre". Aquest apartat es conclou amb la reflexió que E.ON menysprea l'executiu espanyol, car considera la seva oferta com una simple operació de mercat, "sense tenir en compte que es tracta d'una empresa estratègica per a Espanya. Això deixaria la política exterior d'Espanya en situació de dependència de l'Alemanya".

Com rendibilitzaria E.ON la seva inversió?

L'oferta d'adquisició d'Endesa presentada per l'alemanya suma 29.100 milions d'euros a pagar en efectiu, tot i que l'empresa que s'ha constituït per fer la compra, la societat E.ON Zwolftte Werwaltungs GmbH, només disposa d'un capital de 25.000 milions. En la mateixa escriptura de constitució d'aquesta societat, el notari adverteix "de les conseqüències de l'acte constituït, que té un complicat encaix en una operació tan important i de gran magnitud econòmica". El document a què ha tingut accés EL TEMPS, que porta per títol "Intent d'adquisició d'Endesa per l'alemanya E.ON", afirma que E.ON, com que li sobra capacitat de generació i el que cerca són clients al mercat espanyol, "no acceptarà una fusió entre iguals, només la deglució, el comandament". En aquest sentit, s'adverteix que el procés que pot seguir E.ON per afrontar el cost de la compra d'Endesa



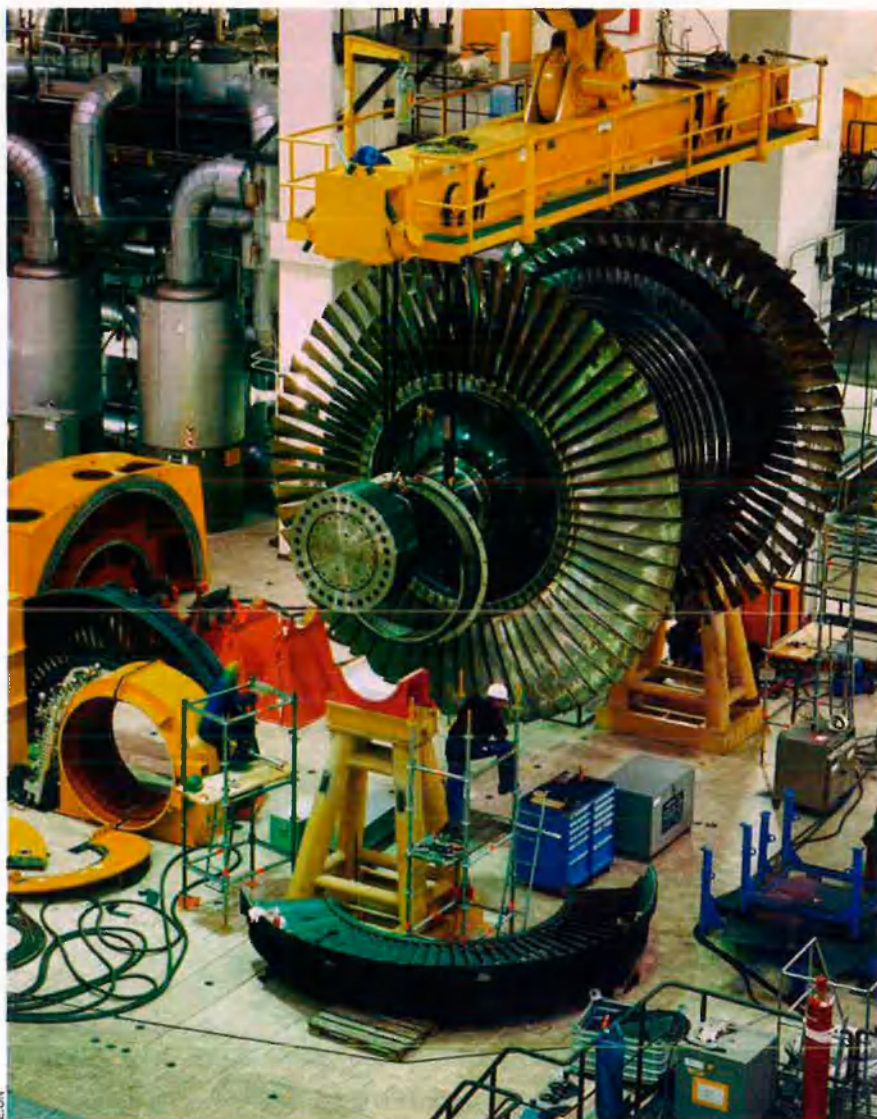
E.on fabrica les seves pròpies canalitzacions de gas natural, ja que aquest està guanyant terreny sobre el petroli i ha esdevingut un objectiu estratègic de les empreses energètiques.

és el d'aconseguir primer subvencions públiques, després utilitzar els crèdits fiscals i, finalment, començar a reduir despeses: "E.ON s'ha centrat en els darrers anys en la integració de totes les seves empreses, i això és el que acabarà passant amb Endesa. El que era un conglomerat d'empreses s'ha convertit en un grup centralitzat i dirigit des d'Alemanya exclusivament." De fet, les cinc companyies amb què E.ON va fer fusions en diferents països ja han passat a ser filials de l'alemanya i han perdut el seu nom. També destaca el cas d'una filial d'E.ON, Klöckner & Co, que va acabar venuda al grup britànic Balli per 1.100 milions d'euros. Aquesta companyia, distribuïdora d'acers i metalls no ferris, havia obtingut un benefici de 5.300 milions d'euros l'any 2000 i tenia una plantilla d'11.000 treballadors. A més de "vendre les empre-

ses que ja no serveixen els seus interessos", segons afirma el document, s'apunta una segona via per reduir costos, la dels acomiadaments.

Les temudes reduccions de plantilla.

Analitzant la premsa alemanya i d'altres dades aportades per fonts sindicals sobre les diverses operacions d'integració o venda que ha efectuat E.ON hem pogut comptabilitzar prop de 10.000 persones acomiadades. Entre els plans més destacats, l'any 2003 el president d'E.ON en va anunciar un d'eliminació de 3.500 llocs de treball en la companyia. L'alemanya va acomiadar 1.600 treballadors a Powergen, la companyia que va adquirir al Regne Unit; 400 llocs de feina es van perdre en negocis a la República Txeca, i 1.200 més a Bulgària. L'informe que estudiem denuncia que "la compra



E.ON

Central nuclear Isar 2, a Essenbach (Alemanya). E.ON no s'ha caracteritzat fins ara per apostar per les energies renovables.

d'Endesa per E.ON posaria en risc els prop de 13.000 treballadors d'Endesa, sense comptar les desenes de milers de persones que ocupa Endesa de manera indirecta, ja que és probable que es desviïn subcontractacions clau al mercat alemany o a altres mercats més interessants per a E.ON". EL TEMPS s'ha posat en contacte amb fonts sindicals d'Endesa per conèixer com viuen aquesta possibilitat els treballadors, i la resposta que hem obtingut és que "hi ha una certa preocupació, perquè tothom parla de quant val el Grup Endesa però ningú, ni el Govern espanyol, amb les seves 20 condicions, ni Endesa, ni Gas Natural, ni E.ON no parlen dels 13.000 treballadors que té". A més, destaquen que unes 5.000 persones més depenen de la continuïtat que E.ON volgués do-

nar a les subcontractacions que té actualment Endesa. Sobre si la direcció d'Endesa els ha donat garanties absolutes de continuïtat, aquestes fonts sindicals expliquen: "Només hem rebut trucades de consellers delegats de la companyia, que ens han dit que no ens preocupem, que es mantindrà tota la plantilla. Però no poden dir altra cosa, és clar."

Actualment, Endesa té un expedient de regulació d'ocupació (ERO) voluntari per a 5.000 treballadors, dels quals 1.500 ja han plegat voluntàriament. E.ON, en la seva oferta sobre Endesa, va explicar que pretenia provisionar l'ERO, és a dir, aportar els més de 300 milions d'euros que caldria dipositar perquè poguessin anar-se'n la resta de treballadors de manera voluntària.

"No sé si tenim por d'E.ON exactament, però tal com actuen les empreses alemanyes, tenint el referent proper de Volkswagen (que quan no li surten els números a casa seva, acomiada gent d'aquí), no tenim la certesa que algú ens garanteixi els llocs de feina. I no hi ha pactes ni documents signats", admeten fonts sindicals d'Endesa.

La direcció d'Endesa ha manifestat públicament que està en contra d'una opa, i que qualsevol operació d'aquest tipus significaria canviar el projecte estratègic que té la direcció. No obstant això, l'equip de Pizarro prefereix caure a mans d'E.ON que de Gas Natural.

Aquestes mateixes fonts expliquen que "l'opa de Gas Natural, que havia de vendre una part dels actius a Iberdrola, va generar certa inquietud. En canvi, E.ON diu que no desmembra el grup industrial sinó que el manté, per això els treballadors veuen que es mantindrien dins del mateix grup, però amb un altre propietari". Tot i així, els sindicats tenen clar que, oficialment, "no actuarem com a sindicats fins que no s'hagi resolt el procés. Aleshores, sigui qui sigui el nou propietari, plantejarem la nostra situació, i si convé, actuarem. Però ara no parlarem". El motiu, ens aclareixen, són les pressions: "Hem rebut pressions de l'aparell empresarial i polític perquè no ens pronunciéssim sobre aquest tema, ni d'un costat ni de l'altre...".

Alguns membres dels sindicats presents a Endesa han transmès un missatge a la direcció d'E.ON per saber si aquesta estaria disposada a mantenir l'estructura de consell d'administració alemany, en què els sindicats hi tenen representació directa. Però no n'han obtingut cap resposta.

Increment dels preus. També relacionat amb el capítol d'amortització de la inversió de compra d'Endesa, el dossier analitzat per aquest setmanari dedica un capítol al preu del servei als clients. "La trajectòria d'E.ON demostra que, un cop aconseguits avantatges al mercat, no abaixa els preus, sinó que els incrementa", afirma l'informe. De fet, l'estat alemany de Hesse –a Alemanya no existeix un organisme regulador nacional– ha rebutjat l'increment de preus de l'electricitat proposat per diverses companyies, entre les quals hi

ha E.ON, que comportaria un increment de 40 euros per família. La filial E.ON Powergen ja ha anunciat un increment del 24,4% en les tarifes domèstiques de gas als ciutadans britànics, on la factura arribarà a 902 euros anuals, mentre que a l'estat la mitjana és de 446 euros. El regulador britànic Ofgem manté oberta una investigació sobre E.ON per suposades pràctiques abusives en els preus dels gas. El document denuncia que si l'alemanya adquireix Endesa, es convertirà en l'únic operador elèctric a les Canàries, Illes Balears, Ceuta i Melilla, fet que tindria repercussions negatives per a l'economia dels 2 milions de consumidors implicats.

Tot i aquests exemples, cal remarcar que el mercat energètic espanyol funciona amb regulació tarifària, i no serà fins al 2010 quan entrarà en vigor la plena liberalització del sector. Arribat aquest moment, els preus, forçosament, s'hauran incrementat molt per compensar el dèficit tarifari que s'arrossega des de fa anys.

E.ON no milloraria la competència. Així s'assegura en l'argumentari, ja que "la compra d'Endesa pels alemanys no canvia en res l'estructura del mercat, segueixen els mateixos operadors, no se'n creen de nous ni tampoc no es fan més competitiu els que ja hi ha. Encara és més, considerant el pobre historial competitiu d'E.ON, es pot preveure que aquesta companyia aplicarà pràctiques anticompetitives al nostre país". És cert que, segons l'oferta presentada per E.ON, no es produiran vendes de centrals de generació a altres operadors, com sí que succeiria en el cas de Gas Natural. Però Brussel·les ja ha donat llum verda a l'opa de l'alemanya des del punt de vista de la competència, adduint que aquesta operació no planteja obstacles a l'exercici de la lliure competència en el mercat europeu de l'energia.

Aurèlia Rañé, professora de Política Econòmica de la UB, considera que el més important del desenllaç final de l'opa "no és tant si millora o empitjora la competència del mercat espanyol, sobre el qual tendeix a pensar que no hi haurà diferències substancials sigui quin sigui el resultat, com veure quin paper volen tenir Endesa i Gas Natural

en el context europeu, si es produeix el mercat únic, i a quin paper aspiren dins del mercat internacional. És important saber-ho, perquè vivim un moment en què el gas guanya terreny enfront del petroli. Des d'aquest punt de vista, les dues companyies serien complementàries".

L'origen del gas. El febrer passat, E.ON va aportar una carta de presentació important: podria aportar gas rus a l'estat espanyol per diversificar aquest recurs energètic. Però el president rus, Vladímir Putin, ha relativitzat aquesta possibilitat, i el seu equip treballa amb una estratègia que situa l'exportació d'energia com a pilar geoestratègic de Rússia. La producció russa de gas es destina a l'exportació en un 80%, i l'excendent no disminuirà malgrat el previsible creixement de la demanda interna russa. Per altra banda, les reserves de gas rus són immenses, i només als jaciments de la península de Yamal a la Sibèria occidental, Gazprom calcula que disposa de 10,4 trilions de m³ de gas natural. Amb aquest avantatge mapa, Putin utilitza l'energia per condicionar la política interna en els països en

què arriba el gas o pels quals transita. El primer advertiment dels seus plans l'ha rebut el premier britànic, Tony Blair, que davant la clara voluntat de Gazprom de fer-se amb Centrica, la major distribuïdora de gas natural al Regne Unit i les pressions que arriben de Moscou perquè no intenti cap moviment per impedir els plans d'expansió del monopoli rus, simplement ha dit que no posarà traves a l'operació. Intentar alguna maniobra faria que Rússia els tanqués l'aixeta del gas.

Tot plegat té una repercussió en els plans d'E.ON de dur gas rus a l'estat espanyol. Tal com explica Francesc Granell, catedràtic d'organització econòmica internacional, "el contracte de proveïment de gas rus està penjant, i avui E.ON no pot garantir el subministrament de gas a l'estat espanyol, tot i que en el moment de presentar l'opa defensava aquesta com a garantia per assegurar la diversificació de fonts energètiques a l'estat en cas que es produís un gir de l'islamisme radical a Algèria i Líbia, principals proveïdors de gas d'Espanya, que deixés el territori sense aquesta font". El catedràtic apunta un pas més enllà en l'entramat de

E.ON, la criatura de Schröder

Creat l'any 2000 com a resultat de la fusió de les indústries VEBA i VIAG, el grup alemany de subministrament d'energia E.ON és la major companyia privada d'electricitat i gas del món, amb 30 milions de clients en més de vint països europeus i els Estats Units. El 2005 va presentar una xifra de benefici net de 7.400 milions d'euros. E.ON fa temps que té la mirada posada en l'estat espanyol i Llatinoamèrica, els dos mercats d'Endesa, per completar el mapa mundial del seu domini. De fet, el 2003 ja es va interessar per Iberdrola. Si E.ON aconsegueix menjar-se Endesa, tindrà l'honor d'haver protagonitzat la fusió més important de la història en el sector energètic, i per descomptat, s'assegura que ningú no gosarà destronar-lo d'aquest títol.

El creixement més important d'aquest gegant es va produir l'any 2003, quan l'elèctrica es va unir a la gasista alemanya Ruhrgas després d'un procés judicial que comença a recordar el cas de Gas Natural i Endesa. El Tribunal de la Competència va dictar en contra de la fusió, però l'aleshores canceller Gerhard Schröder va donar llum verda a l'operació, justificant-la perquè Alemanya necessitava un consorci energètic potent. E.ON va continuar la seva expansió, i ara, tres anys després, quan l'excanceller s'ha retirat de la política, les seves vides es tornen a creuar, perquè Schröder és el president del consell d'administració de NEGP (Gasoducte de l'Europa del Nord), un consorci que també és participat per E.ON en un 49%, mentre que Gazprom n'és l'accionista majoritari amb el 51%. La darrera signatura de Schröder com a cap de govern va ser, precisament, la creació d'aquesta empresa, i es diu que aquest càrrec va ser un regal del president rus, Vladímir Putin, íntim amic seu.

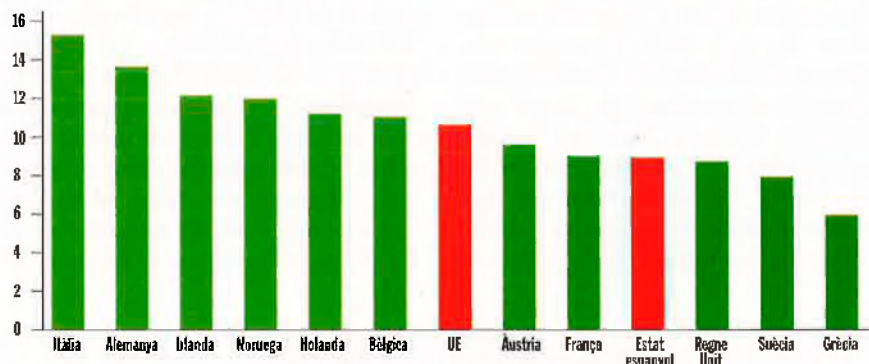
Investigació per presumptes suborns a polítics locals

El dossier que ara circula en el sector energètic espanyol també destaca les acusacions de presumptes pràctiques corruptes d'E.ON. Una informació publicada a la revista *Der Spiegel* va revelar que E.ON havia convidat polítics que també eren membres de l'organigrama de companyies públiques d'energia locals, a viatges anomenats "informatius". Les destinacions van ser Barcelona, Sant Petersburg i Noruega, entre d'altres. També sembla que E.ON ha comprat vals de descompte a la companyia aèria Lufthansa per valor de 26.000 euros per repartir entre directius d'aquestes companyies elèctriques. Els fiscals estatals van ordenar una investigació sota la sospita que podrien existir propòsits de corrupció en aquestes pràcti-

ques. La investigació continua oberta, però se n'han conegut alguns detalls: E.ON Ruhrgas va convidar prop de 150 directius i accionistes –i acompanyants– de 28 companyies del *land* de Renània-Westfàlia a viatges aparentment relacionats amb la temàtica del gas. També es detalla la descripció d'un dels viatges, que es va fer en *jet* privat fins a Noruega, on es van fer viatges en vaixell amb "menjar i grans quantitats de cervesa", estada en hotels de luxe i una breu visita a una plataforma de gas. E.ON nega rotundament les acusacions de corrupció, i no farà més declaracions mentre el procés estigui en marxa. Amb tot, *Der Spiegel* assegura que la companyia té previst adoptar directrius internes estrictes.

Comparativa de tarifes elèctriques europees

Cèntims d'euro per kW/h



Font: Eurostat, Tarifas domèstiques a 1 de julio de 2005, excluyendo impuestos

Gazprom, i adverteix que "una vegada hagi comprat la companyia anglesa, pot perfectament voler comprar E.ON. Aleshores, Endesa quedaria a mans dels russos".

En l'informe que analitzem s'assegura que no és viable portar gas rus a l'estat espanyol, perquè E.ON no disposa de sinergies en territoris veïns com França, i rebut l'argument de l'alemanya que el seu gas seria més barat de transportar. A parer d'Aurèlia Mané, no hi ha dubte que seria més car i difícil portar gas de Rússia a l'estat espanyol que no pas d'Algèria, perquè "els gasoductes provinents del territori algerià passen per l'estat, i a més, en el cas del gas, a diferència del petroli, la distància encareix molt el cost del subministrament primari, alhora que és més difícil d'emmagatzemar". Però Mané també apunta que "és cert que el fet que el gas provingués de dos llocs diferents –el que

aportaria Endesa i el que aportaria E.ON– diversificaria riscos".

E.ON contamina massa? L'impacte sobre el medi ambient de l'activitat d'E.ON també és analitzat en aquest argumentari. E.ON té una presència gairebé nul·la a Alemanya en centrals de cycle combinat o de generació eòlica, les energies més netes. Aquesta realitat, per als detractors d'E.ON, és una mostra de la manca de voluntat de la companyia d'apostar per les energies renovables a l'estat espanyol. A més, un estudi de la consultora PricewaterhouseCoopers inclou E.ON, i Endesa, en els primers llocs entre les companyies elèctriques del món que més contaminen. Adena WWF també inclou plantes d'E.ON i Endesa entre les trenta centrals elèctriques més contaminants d'Europa.

També s'alerta del risc que representa E.ON per a la indústria espanyola del

carbó: "els permisos de CO₂ d'Endesa –els drets que l'estat atorga a la companyia segons els objectius de Kyoto– podrien passar a mans alemanyes. Les centrals de carbó són molt importants per a E.ON a Alemanya, de manera que hi ha un risc evident que es desviïn els permisos de CO₂ assignats a les centrals d'Endesa a Espanya al mercat alemany". Segons aquesta anàlisi, "si E.ON es queda amb els permisos de CO₂ es posaria en perill la capacitat de respondre a pics de demanda elèctrica, amb risc de talls en el subministrament i increment de preus a Espanya". Però encara hi ha un altre factor, i és que E.ON decidís retallar despesa tancant mines de carbó.

Josep Enric Llebot, catedràtic de Física de la UAB i especialista en canvi climàtic, matisa que "els drets d'emissió no se'ls poden emportar, perquè són drets d'un país i no d'una empresa. Cada país, a través dels seus òrgans de govern, reparteix aquests drets de contaminació entre les seves empreses, de manera que no es poden transferir entre estats. Per tant, em sembla que aquesta anàlisi no està correctament fundada". Llebot apunta que el que sí que podria passar és que Endesa superés els drets de contaminació, i aleshores hagués d'anar a comprar-los al mercat internacional, on cada tona costa uns 30 dòlars.

En qualsevol cas, la pugna pel control de l'elèctrica espanyola és lluny del seu desenllaç final. Falta per veure què passarà en els fronts administratius i judicials oberts a l'estat espanyol.

Gemma Aguilera